

-bejgħ ta' vettura 'second hand'

-azzjoni redibitorja

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMHALLEF

ONOR. GRAZIO MERCIECA LL.D.

ILLUM, 27 ta' Frar 2023

Rikors Nru. 910/2019 GM

Irene Causin (K.I. nru. 183778(M))

vs

No Deposit Cars Malta Ltd (C 85780)

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Ġuramentat ta' Irene Causin li permezz tiegħu wara li ppremettiet illi :

F'Ġunju 2019, ftehmet mas-soċjeta' konvenuta li tixtri u tirċievi mingħandha l-vettura tal-ghamla 'Hyundai i30' għall-prezz ta' tnax-il elf ewro (€12,000), li minnhom ir-rikorrenti ħallset lis-soċjeta' konvenuta mitt ewro (€100) bħala depożitu akkont tal-prezz nhar il-ħdax (11) ta' Ġunju tas-sena elfejn u dsatax (2019) kif ukoll il-bilanċ ta' ħdax-il elf u disa' mitt ewro (€11,900) nhar it-tnax (12) ta' Ġunju tas-

sena elfejn u dsatax (2019). Ir-rikorrenti ħallset ukoll lis-soċjeta' konvenuta s-somma komplessiva ta' sitt mija u ħmistax-il ewro (€615) rappreżentanti l-prezz tal-liċenzja u tal-assikurazzjoni relattivi (Dokumenti annessi bħala Dok A, B u C);

2. Stante li s-soċjeta' konvenuta naqset milli tagħmel dak fuqha inkombenti biex twettaq il-ftehim milhuq mar-rikorrenti għall-konsennja tal-vettura tal-għamla 'Hyundai i30', ir-rikorrenti ma tħallitx tiegħu l-flus lura għall-ebda raġuni. Il-partijiet fthemmu sabiex minflok ir-rikorrenti tixri u takkwista l-vettura oħra. Hija giet offruta vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numru ta' registazzjoni 'FCQ-724', u dan għall-prezz komplessiv ta' erbatax-il elf, ħames mija u erbgħin ewro (€14,540);

3. Għalhekk nhar l-erbgha (4) ta' Lulju tas-sena elfejn u dsatax (2019) ir-rikorrenti ħallset lis-soċjeta' konvenuta l-bilanċ ta' elfejn, ħames mija u erbgħin ewro (€2,540) u ħadet il-pussess tal-vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numru ta' registrazzjoni 'FCQ-724' (Dokument anness u mmarkat bħala Dok D);

4. Irriżulta li l-vettura konsennjata lir-rikorrenti kienet afflitta minn multipliċita' ta' difetti gravi, okkulti u pre-eżistenti iżda li r-rikorrenti ma setgħetx b'diligenza ordinarja issir taf bihom qabel ma giet lilha kkonsennjata l-vettura;

5. Fil-fatt l-estent tad-difetti kien tali li r-rikorrenti ma setgħetx tagħmel użu mill-vettura skont id-destinazzjoni tagħha;

6. Di piu' rriżulta wkoll li l-vettura lanqas ma kienet tal-kwalita' patfwita u dan billi filwaqt li kienet giet reklamata u mixtrija taht il-patt u l-kundizzjoni li kienet fi 'brand new condition', dan ma kienx assolutament minnu;

7. Għalhekk ir-rikorrenti ma kellha ebda għażla għajr li tirritorna l-vettura fil-pussess tas-soċjeta' konvenuta u titlob ir-rifużjoni tal-prezz minnha mħallas għall-vettura kif ukoll ir-rimbors tas-somma ta' €615 imħallsa għal-liċenzja u l-polza tal-assikurazzjoni tal-vettura oriġinalment kuntattata;

8. Is-soċjeta' konvenuta rrifjutat li tirrifondi l-flus imħallsa mir-rikorrenti u dan filwaqt li l-impjegati, ir-rappreżentanti u/jew l-uffiċjali tas-soċjeta' konvenuta bdew jaġixxu b'mod belligeranti, aggressiv u indinjituż - tant li r-rikorrenti kellha tirrikorri anki biex tagħmel rapport mal-Pulizija (Dokument anness u mmarkat bħala Dok E);

9. Fil-frattemp ir-rikorrenti kienet kostretta tikri vettura kif ukoll tagħmel numru ta' spejjeż direttament konsegwenzjali għan-nuqqasijiet imputabbli lis-soċjeta' konvenuta li tirrispetta l-obbliġi tagħha b'dan li r-rikorrent sofriet numru ta' danni, u dan kif ser jirriżulta ampjament fil-mori tal-proċeduri;

10. L-attriċi taf b'dawn il-fatti personalment.

11. Stante l-intransiġenza tas-soċjeta' konvenuta r-rikorrenti ma kellha ebda għażla oħra għajr li tiddepożita l-vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numnr ta' reġistrazzjoni 'FCQ-724' taħt l-Awtorita' ta' din l-Onorabbli Qorti, u dan permezz taċ-ċedola bin-numru 1785/19 (Dokument anness u mmarkat bħala Dok F);

12. Għalkemm ir-rikorrenti nterpellat lis-soċjeta' konvenuta diversi drabi għar-rifużjoni tal-flus minnha mħallsa, u dan anki permezz ta' ittra uffiċjali bin-numru 121/19, l-istess soċjeta' baqgħet inadempjenti (Dokument anness u mmarkat bħala Dok G);

Talbet lil din il-Qorti sabiex:

i. Tiddeċiedi u tiddikjara li l-vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numru ta' reġistrazzjoni 'FCQ-724' kienet afflitta minn difetti gravi, okkulti u pre-eżistenti li rrendewha mhux tajba għall-użu li għalih hija maħsuba;

ii. Tiddeċiedi u tiddikjara li s-soċjeta' konvenuta kisret il-kundizzjonijiet pattwiti bejn il-partijiet dwar il-bejgħ u l-konsennja tal-vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numru ta' reġistrazzjoni 'FCQ-724';

iii. Tirrixxendi l-bejgħ tal-vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numru ta' reġistrazzjoni 'FCQ-724' u konsegwentement tikkundanna u tordna lis-soċjeta' konvenuta tirrifondi lir-rikorrenti s-somma komplessiva ta' hmistax-il elf, mija u ħamsa u ħamsin ewro (€15,155), rappreżentanti l-prezz imħallas għall-vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numru ta' reġistrazzjoni 'FCQ-724' u l-prezz tal-liċenzja u l-polza tal-assikurazzjoni kif fuq premiss;

iv. Tiddikjara u tiddeċiedi li s-soċjeta' konvenuta hija responsabbli għad-danni subiti mir-rikorrenti b'rizultat tan-nuqqas tal-istess soċjeta' konvenuta li tirrispetta l-obbligi tagħha fir-rigward tal-bejgħ tal-vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numru ta' reġistrazzjoni 'FCQ-724';

v. Tillikwida d-danni kollha sofferti mir-rikorrenti, okkorendo bl-opera ta' peritt nominandi;

vi. Tikkundanna lis-soċjeta' konvenuta biex tħallas lir-rikorrenti d-danni kollha kif likwidati;

Rat ir-Risposta Ġuramentata tas-soċjeta' konvenuta No Deposit Cars Malta Limited (C-85780) li permezz tagħha eċċepiet illi :

1. It-talbiet tal-attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż kontra l-istess attriċi;

2. Ma huwiex minnu illi l-vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numru tar-registrazzjoni FCQ-724 giet mibjugħha b'difetti moħbija u latenti kif qed jiġi allegat mill-attriċi u għalhekk ebda ammont ma hu dovut mis-soċjeta' konevnutu;
3. Inltre l-bejgħ in kwistjoni hu tal-kwalita' pattwita bejn il-partijiet;
4. F'kull każ u mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-allegati "difetti gravi" ilmentati mill-attriċi la huma difetti latenti u lanqas jekk jirrizulta li jeżisti xi difett, dan qatt ma jista' ikun attribwibbli lis-soċjeta' konvenuta;
5. F'kull każ u wkoll mingħajr preġudizzju għal dak eċċepiet, ma jeżistux l-elementi li jiġġustifikaw l-actio redhibitoria;

Rat il-provvediment tagħha tat-8 ta' Frar 2022 li permezz tiegħu ċaħdet it-talba għall-preżentata ta' eċċezzjonijiet ulterjuri kif ukoll dak tat-12 ta' Mejju 2022 li permezz tiegħu ċaħdet it-talba għal permess biex isir appell mill-ewwel provvediment.

Rat li fis-seduta tal-20 ta' Frar 2020 ħatret lil Natalino Agius bħala espert tekniku. Fis-seduta tad-9 ta' Lulju 2020 il-Qorti ordnat lis-soċjeta' konvenuta biex tagħmel il-vettura disponibbli għall-perit tekniku wara li dan ma ngħatax aċċess għaliha. Sat-2 ta' Novembru 2020 il-perit tekniku baqa' ma ġiex ikkuntattjat mill-avukati tal-partijiet.¹ Effettivament huwa qatt m'eseġwixxa l-inkariku lilu mogħti.

Rat l-atti tal-kawża.

Qrat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet.

Ikkunsidrat:

¹ Fol 118.

Din hija azzjoni redibitorja. Il-liġi tagħti lix-xerrej il-fakulta' **“billi jiġi ‘l quddiem bl-azzjoni redibitorja, li jagħti lura l-ħaġa u jitlob ir-radd tal-prezz”** (Art. 1427 Kod. Ċiv.). Li jfisser li l-liġi tissubordina l-effett riżoluttiv tal-bejgħ għat-twettiq ta' piż da parti tax-xerrej: dak li jagħti lura l-ħaġa. Dan huwa dritt *cum onere*. Ir-riżoluzzjoni tiddependi fuq ir-restituzzjoni.

Ir-radd lura tal-ħaġa jsir biex ix-xerrej ma japprofittax ruħu billi jippretendi lura l-prezz mingħajr ma jrodd lura l-prestazzjoni li jkun irċieva. Iservi wkoll sabiex jgħaddi r-riskju tat-telf jew ħsara fil-ħaġa mingħand ix-xerrej għal għand il-bejjieġh, ukoll jekk ma jaċċettax li jholl il-kuntratt u jieħu l-ħaġa lura.

Għax-xerrej, ir-radd lura fil-pront tal-ħaġa għandha l-inkonvenjent li tneħħilu l-garanzija biex jirkupra l-prezz u l-ispejjeż. Inkonvenjent ieħor li jista' jkollu huwa d-diffikulta' li jipprova d-difett ta' ħaġa li ma tkunx għadha f'idu. Għalhekk jista' minflok irodd il-ħaġa lura, jiddepożitalha taħt l-awtorita' tal-Qorti. Wara d-depożitu, l-uniku obligat għar-radd lura tal-ħaġa lill-bejjieġh ikun id-depożitarju; ix-xerrej ma jibqax responsabbli għall-inkolumita' tal-ħaġa. Il-bejjieġh jista' wkoll jirrikorri għad-depożitu kemm-il darba jidhirli li m'hemmx lok għar-rifjut mix-xerrej tal-prestazzjoni.²

L-attriċi xtrat mingħand il-konvenuta karozza tal-għamla Hyundai li għalkemm ħallsitha kollha ma ġietx ikkunsinnata lilha allegatament minħabba problema dwar il-*logbook* min-naħa tal-Ingilterra. Il-konvenuta – kontra l-liġi - rriifutat li tirrifondi l-flus. Għalhekk f'Ġunju 2019 il-partijiet ftiehm li minflok l-attriċi tixtri Citroen C3 u ħallset żieda fil-prezz. Skont rapport mal-pulizija li għamlet

² Ara C. Massimo Bianca, *La Vendita e la Permuta* (Vol 7 tat-*Trattato di Diritto Civile Italiano* ta' Filippo Vassalli, 1972) para 429, 430.

L-attriċi **fl-10 ta' Lulju 2019**, Luke, impjegat tal-konvenuta assikuraha li l-vettura ma kellha l-ebda problemi u li kienet qisha ġdida billi kellha *mileage* ta' 5000 kilometri biss, u li kienet intużat fix-showroom biss bħala *demo car*. Esibiet riklam tal-karozza li jgħid “ 5,000 miles only! Ex Demo Car! Brand new condition”.³ Ma tahix il-*logbook* minkejja wegħdiet li kien sejjer jitlesta.

L-attriċi ġabret il-vettura fl-4 ta' Lulju 2019. Meta saqitha ndunat li bdiet iċċekċek; inqala' l-plastik ta' taħt il-*mudguard* għax kien bla viti u kien jiċċaqlaq x'hin issuq. Hadet il-vettura fis-*showroom* fit-8 ta' Lulju 2019. Shaun, impjegat ieħor tal-konvenuta, qalilha li mhux problema u sewwiha. Fid-9 ta' Lulju 2019 marret għand l-istabbiliment Auto Max. Skont l-attriċi, Marco Bugeja, tal-Auto Max infurmaha li l-karozza kienet qalġhat daqqa kbira u nfatti kienet bla *airbags*; kien hemm bżonn €6,000 biex tisewwa.

Bugeja xehed li kien spezzjona l-vettura xi sena u nofs qabel u kif mistenni, ma tantx jiftakar dettalji. Ix-xhud normali ma jkollux memorja fotografika. Stqarr li huwa *panel beater* u mekkanik, iżda mhuwiex *surveyor*. Ftakar żgur li kien hemm tiswijiet ħżiena fil-bumper u fanal ta' quddiem, u li mill-VRT l-karozza ma kinitx tgħaddi jekk it-tiswijiet ma jsirux sew. It-tiswijiet kienu fuq in-naħa ta' quddiem tal-karozza. Ma jiftakarx kienx hemm ħsarat oħrajn għaliex karozzi jara mijiet.⁴ M'għarafx il-karozza meta muri ritratti tagħha. Jikkalkula li kien hemm €1,200 tax-xogħol iżda l-parts ma jafx kemm jiswew għaliex huwa ma jbiegħx parts. X'hin semmielha l-ħsarat jiftakar li “bdiet tibki għax ħallset il-flus tagħha hu”.⁵

Skont il-konvenuta, fid-9 ta' Lulju 2019 hija ċemplet is-*showroom* u avżat lil Luke li l-karozza ma ridithiex billi kienet imkissra; marret is-*showroom* biex tirritorna l-karozza u tieġu l-flus lura; Luke irrifjuta. Luke jagħti verżjoni oħra. Xehed li wara t-tiswija, l-attriċi ma reġġhetx ilmentat minn xi ħsarat, tant li

³ Fol 183.

⁴ Fol 203.

⁵ Fol 204.

meta marret mal-avukat tagħha fit-12 ta' Lulju 2019, l-avukat ma lmentax fuq ħsarat imma fuq ir-registrazzjoni fil-logbook tal-karozza.⁶

Fl-10 ta' Lulju 2019 għamlet ir-rapport lill-pulizija fuq imsemmi.

F'xi jum mhux speċifikat marret ix-showroom akkumpanjata minn żewġha u ċertu Samuel Agius Livori biex tilmenta minhabba l-ħsarat. Livori xehed viva voce⁷ u ddeskriva kif ġew injorati mill-impjegati tal-konvenuta. Mistoqsi x'impresjoni ha, wieġeb "Gravi, jien għalija ma nersaqx 'l hemm".

Fit-12 ta' Lulju 2019 marret is-showroom ma' żewġha u l-avukat tagħha. Għal darb'ohra l-addetti tal-konvenuta rrifjutaw li jieħdu l-karozza lura. Skont l-attriċi, kemm in eżami kif ukoll in kontro-eżami, l-avukat tagħha poġġa ċ-ċwieviet fuq il-bank quddiem Luke, infurmah li l-karozza kienet qiegħdha tiġi rritornata⁸ u hallew il-karozza fuq ir-rampa. Ma ntalbitx riċevuta taċ-ċwieviet.⁹

Skont Luke Milton, l-avukat poġġa ċ-ċwieviet fuq il-bank u qallu li l-attriċi ma kinitx qed taċċetta l-karozza għaliex ma kinitx irregistrata f'isimha. Luke wieġbu li kellu fotokopja tal-logbook, urihulu, u l-avukat wieġbu li kien fuq kunjom l-attriċi xebba.¹⁰ Imbagħad l-avukat u r-raġel tal-attriċi bdew isemmu xi ħsarat.¹¹ Ix-xhud qal: "Dakinhar intom tlaqtu bil-karozza"¹² u iktar tard qal "iċ-ċavetta hu poġġijha fuq il-bank u ma kinitx għadha fuq il-bank, jien nissaponi (*sic*) ċ-ċavetta ħaduha magħhom u telqu bil-karozza reġġu".¹³

Skont l-addetti tal-konvenuta, huma ma raw l-ebda karozza x'hin ħargu minn fuq ix-xogħol.¹⁴ L-avukat tal-attriċi kkonferma, b'dikjarazzjoni maħlufa, mhux assoġġettata għal kontro-eżami, li l-karozza giet imħollija fis-sede tal-

⁶ Fol 250.

⁷ Fol 82.

⁸ Depożizzjoni a fol 121 u 125, 136.

⁹ Fol 137.

¹⁰ Fol 146, 147.

¹¹ Fol 148, fuq domandi mill-avukat tal-attriċi.

¹² Fol 148.

¹³ Fol 149.

¹⁴ Rapport tal-Pulizija tal-10 ta' Lulju 2019.

konvenuta. Esebixxa wkoll ritratt tal-karozza fid-*drive-in* tal-istess post.¹⁵ L-attriċi tgħid li telqet bil-karozza ta' żewġha li kien qiegħed jistenna barra.

Ma ngħatatx kopja tal-*logbook* u għalhekk ma kinitx taf jekk il-karozza kinitx imdawra fuq isimha jew le.¹⁶ Jirriżulta li r-registrazzjoni tal-vettura daret fuq "Irene Polidano" fit-12 ta' Lulju 2019 ċjoe dakinhar stess.¹⁷

B'ittra uffiċjali tal-**15 ta' Lulju 2019** l-attriċi talbet ir-rifużjoni tal-flus billi l-bejgħ tas-Citroen sar fuq il-pretenzjoni falza li ma setax jingħata rimbors. B'nota tat-23 ta' Lulju 2019 il-konvenuta wiegħbet li l-attriċi kienet xtrat il-karozza volontarjament, u illi l-vettura kienet irregistrata f'isem l-attriċi u mhux f'isem Christian Borg għan-nom tal-konvenuta.

Fil-**25 ta' Settembru 2019** l-attriċi ppreżentat din il-kawża flimkien ma' ċedola ta' depożitu tal-vettura.¹⁸

Skont l-attriċi, mhux kontradetta, fil-mori tal-kawża, aktarx f'**Ottubru 2017** ċemplilha Luke u reġa' offrieha karozza oħra.¹⁹

Ikkunsidrat:

Il-Qorti hija ffaċċjata b'żewġ verżjonijiet tal-partijiet rispettivi li jaqblu fuq ċerti fatti iżda mhux fuq oħrajn. Skont ir-regoli probatorji magħrufa tad-Dritt Inġliż, fonti tan-normi dwar l-evaluwazzjoni tal-provi tal-kodiċi ritwali tagħna, f'każ ta' konflitt tal-provi, b'verżjonijiet ugwalment verosomili, it-talba jew talbiet bażi tal-kawża jitqies li mhumiex ippruvati: *actore non probante, reus absolvitur*. Jekk imqar fuq bażi ta' probabbilita' (mhux ta' ċertezza) il-verżjoni

¹⁵ Fol 109.

¹⁶ Fol 97, affidavit tal-attriċi.

¹⁷ Fol 44, vehicle history details.

¹⁸ Fol 72-73.

¹⁹ Fol 140.

tal-attur tkun iktar kredibbli minn dik tal-konvenut, allura jirbaħ l-attur. Soluzzjoni din li jrid jasal għaliha l-ġudikant, anke jekk tista' ma tkunx konformi mal-verita` oġġettiva. Il-verosimiljanza rispettiva tal-verżjonijiet tal-partijiet għandha titkejjel, meta jkun hemm, ma' ċirkostanzi oġġettivi.

Applikati dawn il-ftit prinċipji bażiċi għall-każ preżenti, jirriżulta li l-attriċi lmentat mill-ewwel bil-ħsarat. Wara li saret xi tiswija mill-impjegati tal-konvenuta, hija xorta waħda ma kinitx konvinta u ħadet il-karozza biex tiġi spezzjonata minn espert. Meta sab difetti ta' ċerta entita`, hija għamlet rapport lill-pulizija u ppruvat – għalxejn – tirritorna l-karozza. F'dan hija kkorroborata wkoll mix-xhieda ta' Samuel Agius Livori. Għalhekk il-Qorti ma tistax tagħti kredibilita` għall-asserzjoni ta' Luke Milton li wara t-tiswija l-attriċi ma marritx tilmenta iktar. Għalkemm Milton xehed li l-avukat tal-attriċi lmentat biss li l-logbook ma kienx imdawwar fuq isem l-attriċi, ammetta wkoll li sar aċċenn għall-istat tal-karozza.

Min-naħa l-oħra, meta ppreżentat l-ittra uffiċjali tagħha, l-attriċi **ma lmentatx minn ħsarat**. B'danakollu, qabel il-preżentata ta' din l-ittra kienet ilmentat mill-ħsarat u saħansitra kienet ħadet il-karozza lura għand il-konvenuta.

Il-vizzju huwa redibitorju meta, fil-waqt tal-kontrattazzjoni jew tar-riċezzjoni tal-ħaġa akkwistata, il-ħaġa ma tippreżentax traċċi li jirrivaw l-eżistenza ta' difetti li xerrej medjokrement attent u diligenti ma jkunx jista' jagħrafhom u jivvalutahom waħdu. Id-difett jista' jkun moħbi wkoll jekk ma jkunx jista' jimmanifesta ruħu ħlief bl-użu tal-ħaġa".²⁰

Min-naħa l-oħra, jekk id-difett ikun jidher jew ix-xerrej seta' jsir jaf bih waħdu

²⁰ Vol. XXXIV.ii.612.

l-bejgiegh mhux tenut iwiegeb għalih (**Artikolu 1425, Kodici Civili**). Li jfisser li *“il venditore non è tenuto pei vizi che possono essere rilevati per mezzo della semplice visione della merce, o per altre circostanze estrinseche, allorchè queste sono tali da dovere eccitare particolarmente l’attenzione del compratore”*.²¹

In-natura apparenti jew okkulta tal-vizzju għandha tiġi kkunsidrata in rapport tal-kapaçita` u konjizzjoni komuni tal-bniedem, u mhux biżżejjed biex vizzju jiġi ritenut apparenti ò-òirkostanza li s-sussistenza tal-vizzju tista’ tiġi rilevata minn bniedem tal-arti jew perit.²²

Jinstab konkordament affermat mill-ġurisprudenza tagħna, kif ukoll mid-dottrina, li l-bejgħ ta’ oġġett użat ma jfissirx li l-venditur jiżvesti ruħu mill-obbligu tal-garanzija dwar difetti moħbija.²³ Ifisser biss li l-oġġett jinbiegħ fl-istat f’li *“stato del bene conseguente al suo uso e che le qualità s’intendono quindi ridotte in ragione dell’usura. Dei vizi il venditore risponde senz’altro, salvo che si tratti di vizi facilmente riconoscibili”*.²⁴

Nella vendita di cosa usata è esclusa l’ azione di garanzia per i vizi e difetti che siano una conseguenza normale dell’ uso della cosa, mentre altrettanto non puo dirsi per quei vizi e difetti (nella specie la rottura del monoblocco del motore di una automobile) che dall’ uso rappresentino una conseguenza anormale e siano di tale gravita da diminuire in modo apprezzabile anche la residuata capacita` di utilizzo.²⁵

Anche nella vendita di cose mobili usate, e`operante la garanzia per i vizi prevista dall’art. 1490 c.c., dovendo essere distinto il vizio della cosa dal logorio di essa dovuto al normale uso.²⁶

²¹ Kollez. Vol. XV.316.

²² Kollez. Vol. XXXVIII.i.279.

²³ Kollez.Vol. XV.317,Vol. XX.i.273,Vol.XXII.i.309 u Joseph Bonanno *et -vs-* Raymond Dimech, Appell mit-Tribunal għal Talbiet Zghar, 12 ta’ Jannar 2005; tat-28 ta’ Marzu, 2007 in re: Victor Anastasi *et -vs-* Nicholas Parnis England.

²⁴ C. Massimo Bianca: La Vendita e la Permuta, Ed. 1972 Unione Tipografico - Editrice Torinese, pagina 826.

²⁵ Tribunal ta’ Macerata tal-20 ta’ Mejju 1959

²⁶ Qorti tal-Kassazzjoni Taljana sez.II, 24.01.1995, n. 806 iċċitata minn Annachiara Mastrorilli, La Garanzia per Vizi Nella Vendita, 2 ed. (2009) pagina 210.

Tajjeb jew hażin l-unika xhieda esperta dwar l-istat tal-karozza hi dik mogħtija minn Marco Bugeja.

Huwa xehed li l-karozza kienet maħbuta, u mhux imsewwija skont is-sengħa u l-arti. Xehed ukoll li d-difett ma setax jinduna bih min mhux espert. Għalhekk id-difett ċertament kien hemm, u kien wiehed moħbi.

Ċertament li dan id-difett jikser il-garanzija mogħtija mill-konvenuta li l-karozza ntuzat fis-*showroom* biss u kienet prattikament ġdida. Ċertament kien hemm, allura, garanzija li ma kinitx maħbuta – u msewwija hażin. Żgur li d-difett ma kienx dovut għall-użu legġer li ġiet assoġġettata għalih il-karozza fis-*showroom*. L-impjegati tal-konvenuta qarrqu bl-attriċi bil-kbir.

Bugeja xehed li t-tiswijiet mhux magħmula skont is-sengħa kienu jiswew €1,200 filwaqt li l-parts ma setax jgħid kemm huma billi huwa ma jbiegħhomx. Dan jikkuntrasta ma' dak li qalet l-attriċi li Bugeja qalilha li kellha €6,000 ħsarat. Ebda indikazzjoni ma nġhatat ta' kemm huma l-parts. Dan kollu ma jfissirx iżda li allura l-attriċi ma kellhiex xorta waħda d-dritt li titlob ir-risoluzzjoni tal-kuntratt. Billi l-vettura hija fil-pussess tal-konvenuta, u l-impjegati tagħha għażlu li ma jipproduċux il-vettura għad-dispożizzjoni tal-espert tekniku, kwalunkwe nuqqas ta' prova dwar l-entita` tad-danni m'għandux jippreġudika lill-attriċi.

L-attriċi ma pproduċiet l-ebda prova dwar danni li tallega li sofriet.

Radd lura tal-karozza:

L-attriċi pprezentatat ċedola ta' depożitu dwar il-karozza kontestwalment mal-prezentata tar-Rikors Maħluf tagħha. Fiha tiddikjara li kienet qiegħdha tiddepożita l-karozza taħt l-awtorita` tal-Qorti. Dikjarazzjoni inveritjera billi

ebda depożitu simili ma sar. Dikjarazzjoni impossibbli jekk il-karozza kienet ġiet imħollija għand il-konvenuta. Il-Qorti ma tistax taċċetta s-sottomissjoni tal-attriċi li d-depożitu sar għall-formalita`. Id-depożitu fil-Qorti mhuwiex wieħed validu, għas-sempliċi raġuni li ma ġie ddepożitat xejn.

L-attriċi iżda tgħid li rritornat il-karozza meta marret mal-avukat filwaqt li l-konvenuta tiċhad dan. Kemm l-attriċi kif ukoll Luke, uffiċjal tal-konvenuta jaqblu li l-avukat tal-attriċi poġġa ċ-ċwieviet fuq il-bank quddiem Luke; Luke iżda jgħid li wara ftit tal-ħin ma rahomx iktar fuq il-bank. L-avukat innifsu, li kien il-protagonist ewlieni f'dan ix-xenarju, xehed permezz t'affidavit, li l-karozza ġiet imħollija għand il-konvenuta.²⁷ **Dwar dan ma ġiex ikkontro-eżaminat.** Li jfisser li l-istqarrija tiegħu ġiet aċċettata:

Failure to cross-examine a witness who has given relevant evidence for the other side **is held technically to amount to an acceptance of the witness' evidence in chief.** It is, therefore, not open to a party to impugn in a closing speech, or otherwise, the unchallenged evidence of a witness called by his opponent, or even to seek to explain to the tribunal of fact the reason for the failure to cross-examine. In *Bircham*, for example, counsel for the accused was not permitted to suggest to the jury that the co-accused and a witness for the prosecution were the perpetrators of the offence charged, where that allegation had not been put to either in cross-examination. Accordingly, it is counsel's duty, in every case (a) to challenge every part of a witness's evidence which runs contrary to his own instructions; (b) to put to the witness, in terms, any allegation against him which must be made in the proper conduct of the case and (c) to put to the witness counsel's own case, in so far as witness is apparently able to assist with relevant matters, or would be so able, given the truth of counsel's case – **Murphy On Evidence – Oxford University Press, 8th Edition, 2003 page 597.**

Għalhekk jirriżulta għalkemm il-vettura ma ġietx validament iddepożitata l-Qorti, il-karozza ġiet mogħtija lura lill-konvenuta billi tħalliet fis-*showroom* flimkien maċ-ċavetta.

²⁷ Fol 109.

Decide:

Għal dawn il-motivi l-Qorti:

(1) Tiċhad l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta.

(2) Tilqa' l-ewwel talba billi tiddikjara li l-vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numru ta' reġistrazzjoni 'FCQ-724' kienet afflitta minn difetti gravi, okkulti u pre-eżistenti li rrendewha mhux tajba għall-użu li għalih hija maħsuba;

(3) Tilqa' t-tieni talba billi tiddikjara li s-soċjeta` konvenuta kisret il-kundizzjonijiet pattwiti bejn il-partijiet dwar il-bejgħ tagħha.

(4) Tilqa' t-tielet talba billi tirrixxendi l-imsemmi bejgħ u konsegwentement tordna lis-soċjeta' konvenuta tirrifondi lill-attriċi s-somma komplessiva ta' €15,155, rappreżentanti l-prezz imħallas għall-vettura tal-għamla 'Citroen C3' bin-numru ta' reġistrazzjoni 'FCQ-724' u l-prezz tal-liċenzja u l-polza tal-assikurazzjoni kif fuq premiss;

(5) Tiċhad ir-raba', il-ħames u s-sitt talbiet.

Spejjeż inkluzi tal-ittra uffċjali 121/19 u tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju ppreżentat kontestwalment mar-rikors maħluf a kariku tas-soċjeta` konvenuta.

Moqrija.

ONOR. IMĦALLEF

GRAZIO MERCIECA